

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Цзоу ІН,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського

Наталя КЬОН,

кандидат педагогічних наук, професор,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського

СУЧАСНЕ ВОКАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ

Анотація. У статті розглянуто сучасні тенденції вокальної педагогіки в контексті її комунікативної спрямованості. Проаналізовано інтегративний характер підготовки вокалістів, що поєднує художньо-творчий, емоційно-комунікативний, психолого-педагогічний і технологічний аспекти. Визначено стратегічні напрями розвитку комунікативних здібностей співака, зокрема розвиток емоційного інтелекту, сценічного артистизму, рефлексивності та цифрової компетентності.

Ключові слова: вокальна педагогіка, комунікація, емоційний інтелект, сценічна культура, художня інтерпретація, комунікативна компетентність, інтерактивні технології.

Сучасна вокальна педагогіка перебуває на етапі активного переосмислення своїх теоретичних і практичних засад у зв'язку з глобальними трансформаціями в культурному, освітньому та комунікативному просторі. Зміна освітньої парадигми від авторитарної до особистісно орієнтованої моделі зумовила потребу в розробленні нових підходів до підготовки вокаліста як творчої, комунікативно компетентної особистості, здатної до самовираження, рефлексії та ефективної взаємодії у професійному середовищі (Гончарук, Подлевська, Живолуп, 2021).

Інноваційні тенденції сучасної вокальної педагогіки спрямовані на формування не лише технічно досконалого виконавця, а й комунікативно активного артиста, який усвідомлює мистецтво співу як процес духовного діалогу — між виконавцем і слухачем, педагогом і студентом, музикою та особистістю. Така взаємодія потребує розвиненої системи комунікативних стратегій, що забезпечують ефективний обмін емоціями, смислами та художніми цінностями у процесі навчання й виконавства.

Проблема комунікації у вокальній педагогіці набула особливої актуальності у зв'язку з впровадженням новітніх освітніх технологій, міждисциплінарних методів навчання, цифрових платформ і візуально-

аудіальних засобів зворотного зв'язку. У цьому контексті важливим стає поєднання технічної, психологічної та соціально-комунікативної підготовки вокаліста, що дає змогу досягти синергії між мистецьким і педагогічним вимірами професійної діяльності.

Отже, сучасна вокальна педагогіка розглядається як інтегративна система, де процес навчання співу ґрунтується на взаємодії різних компонентів — художньо-творчого, емоційно-комунікативного, інформаційно-технологічного та психолого-педагогічного. Визначальним чинником її ефективності є забезпечення комунікативних стратегій у навчально-виконавському процесі, що сприяє розвитку особистісної самореалізації, формуванню емпатії, артистизму та високої культури сценічного спілкування.

Виконавський акт сьогодні розглядається не лише як передача естетичного змісту, а як складна діалогічна взаємодія між автором твору, об'єктивованому в його творінні, виконавцем і слухацькою аудиторією. Художня комунікація постає визначальним чинником творчого процесу: вона впливає не лише на спосіб подання музичного матеріалу, а й на глибину міжособистісного та культурного резонансу, який народжується в момент звучання голосу.

Музика є однією з найважливіших форм духовного буття людства, адже виконує низку фундаментальних функцій. Зокрема, виражальну — завдяки якій митець здатен передавати власні емоції та внутрішні переживання; пізнавальну, що полягає у відображенні особистісно-ціннісного ставлення індивіда до явищ навколишнього світу; та комунікативну, яка сприяє взаємодії між учасниками творчого процесу, формуванню емоційного відгуку слухачів і розширенню духовного простору особистості.

Виконавська майстерність вокаліста дозволяє не лише передавати художню ідею, закладену композитором, а й інтерпретувати її крізь призму власного естетичного бачення, технічних можливостей та індивідуального стилю. Така діяльність спрямована на створення сугестивного художнього впливу на слухача — емоційного зв'язку, який є серцевиною комунікативної взаємодії у вокальному мистецтві.

Проблемі художньої комунікації у вокальному виконавстві присвячено численні дослідження сучасних учених, серед яких — Т. Жигінас (2007), Г. Усова і Ян Пенфей (2023) та інші. Значний внесок у розробку суміжних питань зробили також Ван Чень, Го Яньжань, Н. Косінська, які зосереджували увагу на феномені виконавського артистизму як важливій складовій художньої комунікації.

На думку І. Зязюна (2005), якість педагогічної освіти ґрунтується на особистісно зорієнтованій установці людинотворення, що є смисловою основою професійної діяльності педагога. Це передбачає здатність вибудовувати ефективну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу, забезпечуючи гармонію професійного та особистісного спілкування.

Як підкреслює М. Тимошко (2021), підготовка педагогів має відбуватися у багатовимірному освітньому середовищі, що сприяє розвитку комунікативних навичок та формуванню рефлексивного мислення. Водночас, за спостереженнями О. Пометун і Л. Пироженко (2004), застосування інформаційних технологій у навчальному процесі робить його більш інтерактивним, демократичним і продуктивним. Науковці наголошують, що інформаційно-комунікативна компетентність майбутніх педагогів передбачає не лише технічне володіння ІКТ, а й уміння критично оцінювати інформацію, творчо її осмислювати та використовувати у професійній діяльності. Вона є важливим елементом сучасної мистецької освіти, адже поєднує когнітивно-комунікативний, емоційно-комунікативний і комунікативно-творчий компоненти професійного становлення особистості.

Отже, процес формування комунікативної компетентності магістрантів музично-педагогічних спеціальностей має інтегративний характер. Він поєднує засвоєння теоретичних знань, розвиток творчого мислення та формування здатності до художньо-комунікативної взаємодії у процесі вокально-виконавської діяльності.

Узагальнюючи наведені дані, представимо систематизований перелік стратегічних напрямів, що сприяють розвитку комунікативних здібностей вокаліста.

Насамперед, це інтеграція художньо-комунікативного підходу у навчальний процес, що передбачає розгляд співу не лише як технічної діяльності, а як комунікативного акту, де голос виступає засобом діалогу між виконавцем, музикою й слухачем. Відповідно, це зумовлює зміщення акценту під час занять із формування фонаційно-виконавських навичок на розвиток емоційної виразності, здатності передавати зміст і смисли музичного тексту (Олексюк, Теряєва, 2020; Thompson, Orkibi, 2019).

По-друге, розвиток емоційного інтелекту та емпатії співака набуває надзвичайної ваги, адже художньо-емоційна чутливість становить основу його комунікативності. Йдеться про формування навичок самоусвідомлення емоційних вражень і почуттів, здатності до саморегуляції, розуміння станів інших, уміння емоційно підтримувати колектив (Гоулман, 1995 / укр. вид. 2019).

Важливу роль відіграє також створення партнерської взаємодії у системі «педагог – співак – концертмейстер», а також між усіма учасниками вокально-навчального процесу. Розвиток синергійної взаємодії відбувається не лише під час занять, а й у спільному обговоренні інтерпретаційних версій твору, аналізі результатів, вокальних дискусіях. У такий спосіб студент вчиться не лише слухати себе, а й чути інших, розвиваючи здатність до творчого спілкування та ансамблевої комунікації (Економова, 2023; Зуб, 2023).

Інтерактивні та рефлексивні технології навчання (рольові ігри, моделювання сценічних ситуацій, рефлексивні вправи) допомагають студентам усвідомити власний стиль спілкування та коригувати його під час

виступу. Це сприяє розвитку сценічної спонтанності, імпровізаційності й комунікативної гнучкості (Пометун, Пироженко, 2004).

Не менш важливим є використання цифрових технологій і мультимедійних засобів — онлайн-платформ, відеоаналізу, віртуальних майстер-класів, записів власних виконань. Усе це є ефективним чинником розвитку самопрезентації, здатності до самоаналізу та інформаційно-комунікативної компетентності (Гончарук, Подлевська, Живолуп, 2021).

Особливої уваги потребує удосконалення сценічної культури та сугестивної майстерності вокаліста, адже комунікація зі слухачем на сцені передбачає розвиток артистизму, жестово-пантомімічної виразності, щирості та відкритості емоційних проявів. Ефективними засобами є психотренінги, вправи з акторської майстерності, робота з тілесною комунікацією, розвиток «мови тіла» (Раденко Ю. та Раденко Б., 2018; Самойленко, 2002).

Необхідним напрямом є також формування рефлексивної самосвідомості та здатності до адекватної самооцінки власних емоційних проявів, оволодіння навичками самопрезентації, усвідомлення власної ролі у комунікативному просторі музики. Ці якості забезпечують розвиток впевненості, автентичності та духовної зрілості співака (Зязюн, 2005; Тимошко, 2021).

Отже, стратегічні напрями розвитку комунікативних здібностей вокаліста становлять цілісну систему, що охоплює емоційно-інтелектуальний, художньо-комунікативний, технічно-виконавський і соціально-психологічний компоненти. Їх реалізація сприяє формуванню високої культури сценічного спілкування, розвитку емпатії, синергійної взаємодії та здатності до духовного діалогу з аудиторією — ключових чинників успішного становлення сучасного вокаліста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончарук, В. А., Подлевська, Н. В., Живолуп, В. І. (2021). Професійна комунікативна компетентність у системі фахової підготовки майбутніх філологів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (194), 89–94.
2. Жигінас, Т. В. (2007). Концертно-освітня діяльність як об'єкт педагогічної проблематики (Автореф. дис. ... канд. пед. наук). Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. ENPUIR+2elibrary.kdpu.edu.ua+2
3. Зязюн, І. А. (2005). Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, (25), 13–18.
4. Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. (2004). Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник. Київ.
5. Тимошко, Г. М. (2021). Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі підготовки до професійної діяльності в інклюзивному середовищі. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*, 4(160), 224–228.

6. Усова, Г., & Пенфей, Я. (2023). Актуальні питання підготовки майбутніх фахівців до вокально-професійної діяльності. *Південноукраїнські мистецькі студії: Актуальні проблеми мистецької педагогіки*, 11, 11-16. journals.pdpu.od.ua
7. Олексюк О. М., Теряєва Л. А. (2020). Integration of Vocal and Choral Disciplines in Spiritual Development of Future Musical Art Specialists. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*, 3(128), 148–153.
8. Thompson, W. F., & Orkibi, H. (2019). The power of music in drama therapy: Harmonizing the inner and outer world. *The Arts in Psychotherapy*, 64, 23–30. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2019.04.002>
9. Олексюк О. М., Теряєва Л. А. (2020). Integration of Vocal and Choral Disciplines in Spiritual Development of Future Musical Art Specialists. *Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*, 3(128), 148–153.
10. Thompson, W. F., & Orkibi, H. (2019). The power of music in drama therapy: Harmonizing the inner and outer world. *The Arts in Psychotherapy*, 64, 23–30. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2019.04.002>

Тетяна ОСАДЧА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Анастасія ШУЛЬГА,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

КРЕАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ХОРМЕЙСТЕРА

Анотація. У статті розкрито сутність феномену креативної взаємодії, як важливої складової професійної підготовки майбутніх хормейстерів у контексті сучасної мистецької освіти. Автор доводить, що креативна взаємодія є динамічним процесом співтворчості між педагогом і студентом, диригентом і колективом, спрямованим на формування здатності до художнього мислення, рефлексії, самовираження й інтерпретаційної свободи. Обґрунтовано педагогічні умови формування культури творчого спілкування, зокрема гуманістичну спрямованість, інтеграцію мистецьких і психологічних підходів, розвиток емпатії та рефлексивності. Особливу увагу автор приділяє ролі

питання популярності твору.....	59
Бянь Наньнань	
Діагностичний інструментарій експериментальної перевірки якості формування здатності майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально- виконавської саморегуляції.....	62
Анісіфорова А.	
Моральні цінності як об'єкт художнього осмислення у хореографічному мистецтві.....	64
Жосан О.	
Еволюція виконавських традицій ролі Одарки з опери С. Гулака- Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у XX–XXI століттях.....	67
Цзоу Ін, Кьон Н.	
Сучасне вокальне мистецтво в контексті комунікативних стратегій.....	70
Осадча Т., Шульга А.	
Креативна взаємодія як складова професійної підготовки майбутнього хормейстера.....	74
Chen Chunyang, Lynenko A.	
Interpretative culture as the basis of professional formation of future piano teachers.....	77
Ciao Zhi	
Nonverbal mechanisms of communication between the conductor and the choir in the process of musical interpretation.....	79
Люй Цзямін, Вороновська О.	
Typology of the image of Carmen from G. Bizet's opera.....	81
Гурченко К.	
Українська сакральна музика в історії культури та виконавському вимірі.....	83
Чень Сяоюй, Кьон Н.	
Специфіка опанування вокального репертуару німецьких композиторів- романтиків.....	85
Левицька І., Лю Ян	
Інтерпретаційні аспекти романтичного lied: взаємодія техніки й виразності.....	89
Ін Шужу, Білова Н.	
Мелодико-інтонаційний чинник як засіб досягнення авторського задуму у піаністичній інтерпретації.....	91
Ван Ченчен, Кьон Н.	
Сутність поняття «виконавська синергія» та її прояв у вокально- сценічній діяльності.....	94
Гоу Юйхань, Толстова Н.	
Сутність поняття «солоспів» та його жанрово-стильові особливості в українській вокальній культурі.....	98